SỐ 998 NĂM [illegible] MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 十月廿五日 — NGÀY THỨ BA 8 DÉCEMBRE 1936

GIÁ BÁN
ĐÔNG-PHÁP | NGOẠI-QUỐC
Một năm [illegible] | [illegible]
Sáu tháng [illegible] | [illegible]
Ba tháng [illegible] | [illegible]
Mua báo phải trả tiền trước
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

聲 **La Voix du Peuple** 民

Chủ-nhiệm kiêm chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN
Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: THỨ BA, THỨ NĂM và THỨ BẢY
BÁO-QUÁN số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 69
Giây thép: TIENGDAN HUE

Không hiểu nhau là cừu, hiểu nhau là bạn.

Cảm-tưởng đối với

CUỘC ĐÌNH CÔNG VỪA RỒI CỦA THỢ MỎ Ở BẮC-KỲ

(Hai bên lượng-giải nhau là cách giải-quyết ổn-thỏa hơn hết)

Phong triều đình công ở Bắc nhứt là anh em thợ mỏ từ Hong-gay đến Mông-dương có trên 2 vạn kéo dài cả tuần chủ nhật, ai cũng nhận là một cuộc đình công to lớn trên lịch sử thợ thuyền đình công ở xứ Đông-dương nầy, mà nhà đương cuộc đối phó cũng dùng một cách khôn khéo nên giải quyết được ổn thỏa, hiện bọn thợ đã vui lòng đi làm như thường.

Đối với cái trường hiệp đình công của công nhân cùng thủ-tục đối phó của nhà đương cuộc về cái «ca» trên, chúng ta nhìn rõ được 2 đều đáng ghi nhớ mà giống như trước kia chưa từng có:

Một là bên anh em thợ mỏ, tụ hợp đông, thái độ cang quyết mà hành động trong vòng trật tự, nhứt là yêu cầu có điều kiện như xin tăng lương, bớt giờ, khi đau uống thuốc, cùng dùng than nấu ăn khỏi trả tiền... cùng cách đối đãi của người coi sóc v. v. yêu cầu một cách hợp lẽ vừa phải, không đòi những quyền lợi viễn vông quá sức, khiến cho người chủ không kham, nhà đương cuộc không có chỗ điều đình ổn thỏa. Xem như câu tuyên ngôn khi đi ngang hàng phố thấy các nhà hàng đóng cửa:

«Các ngài cứ mở cửa, chúng tôi yêu cầu «quyền lợi của chúng tôi, nào có phải bọn đi cướp bóc đâu» (Theo *Việt-báo* ngày 1er-12-36 thuật câu nầy của báo *Avenir du Tonkin*) đủ thấy cách hành động có mục đích và chỗ cốt yếu là biết trọng kỷ luật, chứng rằng anh em thợ thuyền đã giác ngộ nên tụ hợp có hàng ngàn mà không xảy ra những đều giả man trái phép.

Còn bên các chủ và nhà đương cuộc đối phó cũng một cách trí trọng điềm tĩnh. Biết rõ rằng đối với quần chúng mà cử chỉ nóng vội, lở ra một bước đủ gây ra đều xung đột không tốt, nên vẫn có quân linh giữ trật tự và phòng nhàn đủ các phương diện, mà chỉ dùng lời lẽ để hiểu dụ, chú trọng về cách giải quyết bằng hai bên lượng giải, hơn là dùng võ lực và nghiêm hình. Rút cuộc cách đối đãi ôn hòa nầy thu công chiến thắng, cư nhúc khải hoàn mà mấy vạn công nhân vui lòng trở lại làm việc.

Trong trường hiệp đình công nầy có 2 đều đặc điểm đáng ghi trên, một là tỏ ra công nhân ta phần đông đã giác ngộ, không làm việc thô bạo vô ý thức như trước kia, mà dưới chánh phủ bình dân, cách đối đãi của nhà đương cuộc cũng ổn thỏa không theo lối «nghiêm hình võ lực» như những tấn kịch 5. 10 năm trước.

CẦU-HỮU-HẠN

CHUYỆN ĐỜI

Ông trạng sư ấy giỏi đó

Trong một thành phố lớn nước Anh có một vị trạng sư và một anh hàng thịt thường gặp nhau tại một tiệm cà-phê. Hai người có vẻ tương đắc. Một ngày kia anh hàng thịt bị một con chó ở đâu đến tha mất một cái đùi thịt ở cửa hàng anh. Hắn san đến tại tiệm cà-phê gặp vị trạng sư, anh ta hỏi:

— Có một con chó đến tha của tôi một cái đùi thịt. Vậy biết làm thế nào mà đòi bồi thường bây giờ, có phải đi kiện không? Nhờ ông chỉ giáo

Trạng sư trả lời:

— Không kiện cáo chi cả mà tốn kém. Ông cứ tìm cho ra con chó ấy là của ai. Rồi ông viết một cái phái-lục trong ấy đề giá cái đùi thịt bị tha, mà gởi đến cho chủ nhân con chó đó là được.

Anh hàng thịt về điều tra ra, thì té ra chủ nhân con chó đó chẳng ai đâu lạ, chính là vị trạng sư quen với anh ta. Anh ta bèn gởi cái phái-lục 5 đồng bạc đến cho trạng sư.

Vị trạng sư không nói gì, lại gởi lại cho anh ta một cái phái lục khác có kể rõ như vầy:

Một cuộc trưng cầu ý kiến về pháp luật giá	7 đồng
Một cái đùi thịt	5 đồng
Vậy còn lại phải trả	2 đồng

Anh hàng thịt được cái phái-lục mà le lưỡi! Cũng vì anh ta không khéo xử trí. Anh ta với nhà trạng sư là chỗ quen biết gặp nhau luôn luôn, huống trong khi anh ta khó lo toan thì lại đến nhờ trạng sư bày vẽ, thì nếu biết chó của trạng sư đã tha thịt của anh ta, anh ta cứ lại nói sơ qua, tức nhiên nhà trạng sư kia phải xử trí. Không phải là hoàn toàn hơn sao? và dẫu không được bồi thường cái đùi thịt, ít nữa cũng không phải mất thêm những hai đồng.

Mà làm như [illegible] hành động theo cái lối «lấy mắt đổi mắt, lấy răng đổi răng» (œil pour œil, dent pour dent) ở đời đó. Phải, tội chi chớ! Ở đời hễ người ta tử tế với mình thì mình tử tế với người ta, mà một mai người ta hết tử tế với mình thì bảo mình cứ tử tế mãi sao được!

Chuyện đời là vậy đã đành. Nhưng khốn vì trong mỗi người chúng ta ngoài cái phần lý trí, cái phần mạnh ra, lại còn một phần yếu là phần tình cảm; mà nhiều khi cái «mạnh» lý trí không đủ để thắng cái «yếu» cảm tình. Vì vậy nên có nhiều khi đứng trước những chuyện thay đen đổi trắng, những chuyện phụ bạc, những chuyện oán thù... mà người đời sinh ra chán nản. Rồi biết bao phen sự chán nản đã cướp mất cái nghị lực cần kíp trong cuộc sinh tồn...

Bức thơ của người Việt-kiều ở Xiêm

Một người Việt-kiều ở Xiêm gởi bức thơ cho một người bạn có nhà ở Xiêm bị đuổi về xứ mà không biết chỗ ở, nhờ bản báo đăng, cứ đăng nguyên văn như dưới:

L. T. S.

Nakhon ngày 26-11-36,

Tên tôi là Ng. T. có bức thư gởi cho người bạn cũ, hiện giờ xa cách nhau không rõ chỗ ở, nhờ nhà báo làm ơn đăng cho, xin cảm ơn.

Anh Viện, chị Tuyết ơi! Từ khi anh chị bị chính phủ Xiêm bắt dẫn độ về Annam, gia đình anh chị có Trương cai quản, song Trương là người điên, không đủ sức chủ trì cái gia đình đó, và không đủ sức chống chỏi với bác Hàv, nên chi trâu bò lợn gà, Hàn đã bán xài hết. Hàn đã nhiều phen phỉnh gỗ giành giọa Trương để hòng chiếm cái gia tài anh cho được.

Anh chị chả lạ gì, Hàn là người điên đảo, hành động lắm cách lắm trò, lại vừa gặp được thời kỳ khủng bố, Hàn tha hồ vùng vẫy, Hàn đã làm được có tiền có thế, có xe ngựa vênh vang, ngó cũng đàng bộ; Hàn đã ra sức lập thành được hội, xướng khẩu hiệu, dàn áp công nông... Nhưng nay sức đã yếu nhiều, cách kiếm ăn đã cùng đường, xe đạp quần tây đã khánh kiệt, ngó lại chả còn gì. Chết cũng giỏ, ở thẹn đời, khó lìnl thật; nay còn có như cái vườn anh chị đó, còn có thể kiếm được số tiền tiêu, mới dùng cách chiếm đoạt, ra trình với am phơ (1) «quan Huyện» đổ cho Trương tội nầy tội nọ xin bắt Trương. Am phơ không tin, Hàn mới xin giấy về cùng lý trưởng Mèo để bắt. Khi bắt, Trương không chịu, bị mấy tai. Kết quả Trương trơ trọi một mình nên đành phải chịu xích; xích nặng mấy ai mà đi được. Trương phải chịu trói bốn tay chân như trói beo, gánh ra trình am phơ, am phơ không tin cho Trương là điên, Hàn còn nài xin đưa đi cho thầy thuốc khám. Thầy thuốc không cần khám, cho Trương về, song ý Hàn còn tiếc, muốn làm thế nào trị được Trương mới chịu, tôi e có khi của giết người chăng!

Anh chị ơi! Tôi nghĩ vợ chồng anh chị khó nhọc mới gây dựng được cái gia tài nầy, lẽ nào để cho kẻ không đương chiếm đoạt. Anh em cũng thấy mà thương tâm cho Trương và tiếc cho anh chị lắm!

Anh ở xa không, biết nên tôi phải viết thơ nầy nhờ nhà báo đăng giùm cho, họa may anh biết tình trạng ra thế.

Tôi nghĩ rằng: Trương là người bà con, và cùng anh khó nhọc, anh nên mau mau làm giấy giao lại cho Trương, để Trương có quyền cai quản cái gia tài đó, cho khỏi rắc rối về sau.

Khi anh làm giấy mọp (2) cái tư cơ nầy cho Trương, phải viết bằng chữ Xiêm gởi cho Nai am-phơ; tờ mọp phải nói tên họ và quán ở khi trước cho rõ ràng. Xin mọp cái tư cơ anh cho Trương có quyền bán gởi tiền về cho anh và anh viết một cái nữa gởi lên cho Trương với. Anh nên liệu mau mau.

Bạn quen

(1-2) Tiếng «Am phơ» và «mọp», không biết nghĩa là gì, cứ để nguyên văn như vậy. L. T. S.

TIN THẾ-GIỚI

Hạ-nghị-viện Pháp đã chuẩn-y đạo luật trọng-tài bắt buộc — Quân Đức qua Tây-ban-nha — Đảng lao-động Anh công-kích chính-phủ vì không can-thiệp vào chuyện Tây-ban-nha — Mỹ nhứt định không nhận chủ-quyền của Ý ở A — Tàu cự lại Đức

Vấn-đề lao-động ở trước Hạ-nghị-viện Pháp

Paris, 1er-12 — Sớm mai nay Hạ-nghị-viện đã khởi sự thảo luận về bản dự án hòa giải và trọng tài trong cuộc xung đột lao động.

Nhà xã hội Paulin, báo cáo viên, nói rằng tiểu ban đã sửa đổi bản dự án để làm cho cách hòa giải mạnh hơn, trước khi phải dùng đến phương pháp trọng tài bắt buộc, và để cho điều quyết nghị của trọng tài được công khai. Ông Paulin xin Nghị viện bỏ phiếu gấp.

Ông Dommange nhơn danh liên hiệp dân chủ phiền trách chính phủ không buộc chúng kính nể pháp luật, vì dung túng sự chiếm cứ các công xưởng. Vì vậy mà ông muốn hoãn cuộc tranh biện lại.

Trong phiên nhóm buổi chiều, ông Paul Reynaud đã phản đối ông Dommange về việc xin hoãn cuộc thảo luận. Ông Reynaud vẫn ưng thuận việc trọng tài, nhưng ông cho hay rằng người trọng tài do chính phủ cử ra sẽ làm một việc mà không có tòa án nào làm như vậy. Ông nói: «Lối trọng tài ấy không bằng theo quyền luật, mà lại sửa đổi khế ước và đổi cả quyền luật; đừng nên thiết lập một chế độ kinh tế đồng các chế độ độc tài. Trọng tài phải lấy sự thi hành các khế ước làm giới hạn». Rồi ông kết luận: «Chúng ta hãy ra khỏi cuộc khủng hoảng đi và ngó thẳng vào cái nguy ngập bên ngoài. Không phải hồi nên hạn chế sức sinh sản vì hiện hai nước liên bang của ta họ làm việc đến 60 hoặc 72 giờ mỗi tuần».

Thủ tướng Blum nhắc lại rằng đã lâu nay, mỗ cuộc thương thuyết về bản dự án nầy chính người trong cuộc dự thảo. Khi trọng tài cũng bị thất bại, thì vị «trọng tài vô thượng» sẽ do chính phủ lựa trong các quan tòa lớn nhứt trong nước.

Việc trọng tài bắt buộc đã được thông quá

Paris, 2-12. — Sau khi đã thảo luận thâu về một phần đêm, và đã bác nhiều bản dự án của phái phản đối, Hạ nghị viện đã bỏ phiếu chuẩn y đạo luật về việc trọng tài bắt buộc (438 phiếu khả quyết đối lại 130 phiếu phủ quyết).

Thủ tướng Blum cho hay rằng phải cố sức đừng đi xa các bản đồ khởi mà bên thợ thuyền và chủ nhân đã ưng thuận. Phải tìm cách tránh sự xung đột lao động. Đến 2 giờ khuya nghị viện mới giải tán.

Anh cấm chở khí giới qua Tây ban nha

Londres, 1er-12 — Hạ nghị viện Anh đã bỏ phiếu chuẩn y lần đầu đạo luật cấm các tàu Anh chở các khí giới và tạo đạn qua Tây ban nha (230 phiếu khả quyết, 122 phiếu phủ quyết). Ông Noël Baker nhân danh đảng lao động công kích chính phủ dung túng quân nghịch.

Qua lần thứ nhì ngày 2 đéc. Hạ nghị viện lại bỏ phiếu chuẩn y một lần nữa.

Trong khi tranh biện, ông Eden tuyên bố rằng thái độ của Anh là hiệp với thái độ của chính phủ Pháp.

Cuộc nội chiến Tây ban nha

Madrid 30-11. — Trưa nay Hội đồng Bảo thủ có cho hay rằng ở khu Pozuelo quân nghịch đã phản công rất dữ có hai đội xe «tăng» giúp sức. Sau một cuộc đánh nhau đến mấy giờ, vì quân chính phủ đã tỏ ra một cái tinh thần rất cao nên quân nghịch phải rút lui và thiệt hại nhiều. 5 chiếc xe «tăng» của quân nghịch bị phá tan. Hai chiếc khác Đức đã về tay quân chính phủ.

Trong khu Casa-del Campo, ở nhiều nơi địa thế quân chính phủ đã chiếm bị hơn.

Hendaye, 1er-12 — Các cuộc đánh nhau và chém giết rất hăng hái đã mở ngòi lại. Thừa lúc trời tốt quân nghịch khởi thế tấn công phạt. Các cuộc ném bom rất dữ dội; các cuộc công phạt và phản công kế tiếp. Hiện nay chưa thể dự đoán kết quả được. Quân nghịch nói rằng đã làm cho quân chính phủ thất hại nhiều và đã lấy được một ít đất ở đô thành.

Các tờ trình của quân chính phủ trả lời rằng quân nghịch đã bị bắn lui. Quân chính phủ lại nói đã bắn súng liên thanh vào 5 đội kỵ binh Ma rốc.

27 chiếc phi thuyền ném bom xuống Madrid.

Ở các tỉnh tuồng như quân dân quốc hiện tiến ở Asturies, Aragon và Biscaye.

Quân Basques (chính phủ, tiến được 10 cây số Villaréal đã bị lấy và Mondragon đương bị nguy

Máy bay thả bom

Londres, 30-11. — Ở Londres có tiếp nhiều tin chính thức cho hay rằng trong đêm thứ bảy qua chúa nhựt, Carthagène và Alicante đều bị bom ở máy bay ném xuống. Có nhiều quả bom đã rơi xuống vùng trung lập Alicante. Nhiều chiếc tàu ở đó đã đi nơi khác

Gibraltar, 30-11. — Một chiếc máy bay sớm mai nầy đã thả bom xuống Algésiras. Ở Gibraltar có thể thấy bom nổ.

(Xem qua trang 3 cột 1 mục Thế-giới)

Lai lịch lá cờ đỏ là thế!

(Quanh vụ treo cờ đỏ ở Chân-bình — Chân-me)

QUẢNG-NGÃI — Như tin T. D số 977 ra ngày 24-10-36 đã đăng, sau khi mấy người tình nghi ở làng Chân me, Chân thuận bị bắt về đồn Cầu chày giam, thì tối 29 tháng 8 ta (14-10-36), tại địa giới Chân me và Chân bình có treo một lá cờ đỏ... Dư luận vùng ấy đều ngờ là có người nào vu, có ý đợi xem nhà đương cuộc điều tra.

Hiện nay những người bị can giam, trừ 5 người đã thành án về sự bỏ canh và xung đột với hương kiểm, đã giam tại lao (T. D. số 988 ra ngày 17-11-36 có đăng), ngoài ra còn đương giam xét. Thì ngày 23-11-36, bọn Trần Truyện (Chân me), Phạm Bằng (Chân bình) 10 người xét ra vô can, được tha bổng, còn bọn Trần Sum, Trần Nhi... 10 người có nhận sự đọc báo... hưởng ứng Đông dương đại hội... nên còn bị giam đợi án. Duy cây cờ đỏ kia thì họ nhứt định không nhận.

Trái lại, đồng thời với bọn tình nghi bị bắt đó, lại có tên Bùi Lách (người làng Chân bình) giả điên tới đồn đánh linh, rồi thú khai rằng: Tên xã đoàn Chân me là Nguyễn Côn đưa cờ cho nó đi treo, có mướn nó 1$; sau khi treo cờ xong, xã đoàn không trả bạc, mà chỉ cho nó một phần đất trồng khoai lang. Song nó sợ quá, nó tới vấn kế xã đoàn, thì xã đoàn bảy cho nó giả điên đến đồn đánh linh và nói rằng bọn tình nghi mướn nó đi treo; nó làm y kế ấy, lại bị linh đánh, nên nó lại thú thiệt là xã đoàn bảo nó treo...».

Tên Bùi Lách nầy hiện đã giam tại lao Quảng ngãi để quan thầy thuốc xét nghiệm coi nó có điên không. Thế là nhà đương cuộc đã khám phá được một cảm vật phục tang.

P. V.

Tại Đại hội Đồng

Đại biểu 5 xứ đồng thanh xin bỏ thuế muối

Ngày 1er Décembre, Đại hội đồng kinh tế lý tài lại họp, có đem vấn đề thuế muối ra bàn cãi rất gắt. Đại đa số đại biểu 5 xứ Trung, Nam, Bắc-kỳ, Cao-mên, Ai-lao đều đồng thanh phản đối thuế muối hiện hành, cho là một đều hại cho dân. Sự phản đối nầy do ông Lê-quang-Liêm xướng ra, có kể nhiều nỗi lôi thôi vì thuế muối; kế mấy ông Thuận, Dược, Giáo, Vinh, Phan-tất-Tạo, Pann Yun, Phetsarath, Marinetti, Baffeleuf v. v. nối lời. Đến sau ông De Lachevrotière đứng nói gắt, nói rằng thuế muối là nguồn gốc của cuộc cách mạng, để chế độ ấy diên trì thì nó sẽ lớn liền, một hai xin bỏ thuế muối.

Nhưng quan Giám-Đốc Thương chánh Prats cứ trả lời trơn lồn: chế độ hiện hành có lợi cả 2 bên!

Sau đem để nghị ấy ra bỏ thăm, thì đa số nghị viên ưng thuận: bỏ thuế muối và cử một ủy ban có nhiều ông dân biểu để xem xét cách thức kiếm một thứ thuế gì thay thế vào chỗ hổng của công nho. Định giá muối cao nhứt nhứt định để phòng bọn con buôn khỏi lợi dụng bán muối quá cao giá.

Cái ếch quản thúc

(Cũng ở Quảng-Ngãi)

1°) Không được phép đi làm ăn

Phan Nguyên, làng An-chỉ, huyện Nghĩa hành, nằm trên can án, được ân xá hồi đầu năm 1934. Khi về, vợ chết, một bầy con dại, cũng rán cậm cụi làm ăn nuôi con, đã mấy năm nay. Vì năm nay mùa màng mất, không thể ngồi nhà mà nhịn đói, bữa 17-11-36, Nguyên làm đơn kêu huyện, xin về tỉnh trong kiếm việc làm, một kỳ hạn 6 tháng. Quan huyện nhận đơn hứa sẽ bẩm. Nguyên cả bụng mừng. Sáng bữa sau (18-11-36), có trát huyện đòi Nguyên tới hầu, quan dạy: «Xét lại án anh, còn mấy tháng quản thúc nữa, như muốn đi đâu, phải làm 4 cái đơn, bẩm với tòa, tỉnh và tư bộ, đợi tờ bộ phúc, có cho đi thì sẽ đi...». Nghe nói đợi chờ dông dài quá, Nguyên xin rút đơn ra, ôm mối thất vọng ra về!

2.) Bị trói vô lý

Trần-Đạt, làng Châu-sa, tổng Tịnh-châu, phủ Sơn tịnh, can án 5 năm. Vừa được ân xá kỳ 14-7 36, còn trong hạn quản thúc, Đạt ở nhà mẹ và vợ con tại chợ Châu-sa.

Ngày mùng 6 tháng 10 ta (19-11 36), lúc 7 giờ tối, lý trưởng Đặng-Khải và phó trưởng Lê-Cải đến phố hương Sâm uống rượu, rồi ra chửi [illegible] đánh mõ rất dữ. Nghe mõ, chung quanh cũng có một ít người đến. Trần-Đạt đi tiểu chưa kịp đến thì lý trưởng và phó trưởng đến xét nhà, hỏi vợ Đạt chồng đi đâu. Người vợ thưa: «Chồng tôi đi ngoài rồi về chừ». Một chốc Đạt vừa về, các bác quở nạt, Đạt có thưa lại vài câu thì bác lý, phó trưởng sửa dân đoàn «vô trói Đạt lại nói để sáng ngày giải quan. Vợ Đạt thấy lăng hiếp quá, cho người lên phủ báo quan, quan phủ có trát cho đòi lý hương và Trần Đạt đến nha lấy cung tiêu rồi cho về.

Quản thúc, có nghĩa gì là đọn mà trói đánh người dân, mà may báo lạm quyền như thế?

S. L.

THƠ TÍN

Cùng ô. Nh. Q. Quảng Nam

Được bài câu thịt trâu trái luật... Việc nầy phải sở tại đứng kêu với quan địa phương, chớ «khách qua đường» nói, không ăn thua gì, nên miễn đăng.

Ô Ng văn Châu T. P. Nhatrang

Bản-quán không thể in thứ J. O mà ông hỏi đó, ông nên gởi thơ ra Imprimerie Extrême-Orient ở Hanoi mà mua 1 bản giá 0$30.

Ô, Hồng Hoa, Thanh lâm, Quảng Nam

Được mấy bài của ông, nhưng muộn quá, đã có người gởi mấy tin ấy, đã đăng trước rồi, nên không đăng lại.

Dân làng Cát thịnh, Nghĩa đàn, Nghệ An

Được lá đơn của các ông kêu về việc đất cát gởi cho viện Dân-biểu Trung-kỳ, bản báo đã chuyển giao cho Dân-viện rồi.

Ô. Ng. sĩ Duật, v. Trí chỉ, Nghĩa đàn, Nghệ An

Cái vé số của ông mua đó, đến 15-12-36 mới xổ.

Quan Nguyên-soái Denain đến Đông-dương

Quan Nguyên soái Denain cùng 2 viên Đại úy, và 2 viên quản thợ máy đã tới Hanoi bằng máy bay riêng trưa hôm 29 Novembre.

Tới đây có cuộc tiếp rước long trọng và Ngài đã duyệt mấy đạo binh. Ngày 5-12-36 ngài có ghé Huế một bữa rồi vào Saigon.

Ngài nguyên là Tổng trưởng bộ Hàng không trong mấy tòa Nội các trước, hiện nay lãnh chức thanh tra không quân Pháp và thuộc địa.

https://tieulun.hopto.org

LUẬN-ĐÀN

BÌNH-DÂN và LAO-ĐỘNG

Ở xã hội hiện giờ, người ta tranh nhau hô hào cho bình dân, cho lao động, mà phần nhiều kẻ hô hào ấy, hoặc vì khát danh giá hão, vì muốn chiều theo trào lưu, theo sự đổi mới của nhân loại, của một xã hội văn minh mới kiến thiết mà lấy lòng dư luận.

Ở Âu Mỹ, ai viết một cuốn sách có tâm lý bình dân, có mục đích bình dân, bênh vực quyền lợi bình dân, là được công chúng nhiệt liệt hoan nghinh. Trong trường chính trị, nếu người ta bênh vực lao động, « thờ » lao động, tất sẽ được xã hội sùng bái.

Đấy là nói ở Âu Mỹ. Ở xã hội ta, một xã hội ướp mãi hàng nghìn năm trong cái chính Tống nho mới nhô đầu ra ánh sáng, bọn lợi dụng hai danh từ bình dân và lao động cũng bắt chước, viết sách viết báo, nói chuyện, diễn thuyết, đều đem nó ra mà đánh vào chỗ yếu quần chúng, tưởng chỉ thế cũng đủ được xã hội tôn sùng. Ở xã hội ta hiện giờ phải «lao động nói» như ông Nói-Thẳng ở Tiếng-dân số 938, đã chỉ trích ra một cách thiết thực.

Cái hạng « lao động nói », « bình dân cửa miệng » ấy, họ muốn bịp công chúng một cách lố lăng, nhưng người lao động có óc xét đoán, không cần ai chỉ trích mới biết khinh miệt hạng người ấy.

Phải thế nào mới có thể làm ích cho lao động

Trước hết phải có một tâm hồn đặc biệt bình dân, nghĩa là biết qui mến sự giản dị, thấy cái vô lý nghĩa của sự xa hoa, sự phức tạp, phải mãi mãi tự nhủ :

« — Lúc nào trên thế giới này còn có một người nghèo đói, ta không có quyền xài phí xa hoa ». Tự nhủ thế, thấy thế và biết thế là phải sống theo chí mình đã vì thế mà quyết định, không vậy thì cũng chỉ « bình dân cửa miệng », « lao động nói ».

Mà thực tế, người ta không cần chính mình đã cầm đến cái cày, lăn lội với trâu bò giữa nắng mưa, giữa bùn lầy đất đỏ, mới có thể hiểu nỗi khổ của nhà nông; người ta không cần phải chính mình đã cuốc than trong hầm, vặn máy trong xưởng mới có thể thấu sự khó nhọc của thợ thuyền. Vì rằng khi người ta phải nếm đến những nỗi khổ ấy, sự khó nhọc ấy, trong lúc ấy, hoặc vì quen làm thường, hoặc vì sự lo lắng về vật chất nó ám ảnh cả tâm trí, người ta không thể nào thấy rõ cả những sự thiếu thốn của đời mình được. Nhưng ra khỏi vòng rồi, hoặc đứng ngoài vòng, một người có tâm hồn bình dân, bao giờ cũng có thể làm lợi ích cho lao động hơn nhiều. Vậy người có tâm hồn bình dân còn có thể là người «không bị đánh mà cũng đau với người bị đánh», không bị bóc lột mà cũng thấy mình đói rét.

Người lao động không có tâm hồn bình dân có thể trở nên một người thù nghịch của lao động, cho sự thắng lợi của lao động. Một người sinh vào chốn giàu sang mà có máu bình dân lại là một người rất qui hóa (ít quá), mà một người lao động có máu bình dân lại là một chiến tướng cốt yếu.

Trên tàu, thầy nọ gặp một ông cụ nhà quê vô ý gọi thầy bằng anh mà hỏi giờ tàu. Sau khi nheo lông mày, thầy trả lời cho cụ bằng cặp mắt khinh bỉ mà bỏ đi, nện gót giày thình thình trên ván. Trong một cái quán ở thôn quê, lở chưn, thầy phải vào hỏi mua bát nước, thấy cái bát xấu xí mộc mạc, thầy bĩu môi, đặt bát lại bỏ ra, thà chịu khát chứ không thà dùng đến một cái bát không phải để cho hạng cao sang như thầy dùng ; hoặc vào ăn cơm, thấy chủ quán dọn mình ngồi ăn chung bàn với cả một bọn dân quê đi buôn bán, thầy vùng vằng bỏ ra, đành nhịn đói chứ không có thể tự hạ mình ngồi ăn cùng bàn với bọn người thô lỗ bần thỉu ấy.

Thầy ấy là một trong trăm nghìn con người trưởng giả, mà trên báo, trong lời nói, đã thường to tiếng bênh vực lao động, công kích bọn trưởng giả đấy ! Không cần căn cứ đâu xa, ta cứ để ý đến những cử chỉ nhỏ mọn, rất tầm thường như thế, cũng đủ thấy lòng ham muốn, não kiêu căng, đê hèn của họ, sự giả dối trơ trẽn của bọn họ. Vì rằng chính trong những cử chỉ tầm thường nhỏ mọn ấy, ta mới có thể thấy rõ tâm hồn họ trần truồng, hoàn toàn rõ rệt.

Giáo dục bình dân với cái nảo học làm thầy thông

Ông Nói-Thẳng, cũng ở số T. D. ấy, có dẫn ra hai cái ví dụ ở Đức, khuyên ta noi theo. Tôi xin nói thẳng rằng : trình độ trí thức dân ta hiện giờ, không thể nào đem sự cải cách như thế thi hành ở đây được. Hai cái ví dụ ông dẫn là :

1°) Học sinh nghỉ hè về thôn quê học làm ruộng, làm nghề ;

2°) Học sinh tốt nghiệp trước khi ra làm việc phải tập sự lao động trong 6 tháng ;

Ai cũng biết rằng cha mẹ học sinh ta hiện giờ, phần đại đa số, trong lúc con đi học cũng như trong lúc nghỉ hè, sự nhồi não trẻ « học kiếm bằng » là công việc trong công trình giáo dục, đứa trẻ phục tùng, hoặc vì dại dột, lại cho cách học ấy là hân hạnh vì đều được cha mẹ, bà con thân thích ai cũng khen ngợi là đứa trẻ chăm chỉ, có hiếu v. v... Nghỉ hè quá lắm là cha mẹ cho nghỉ độ mươi, mười lăm ngày, rồi bắt cắp sách đến một ông thầy cũ, hoặc một người bà con học giỏi, hoặc đến một trường tư mà cắm mãi vào sách ê a như vẹt. Những trường tư thục ấy có trường dạy bớt giờ hằng ngày lại, có trường mở quá chậm, có trường rút bớt vài bài vô bổ trong chương trình đi không dạy, mà cha mẹ học sinh còn không bằng lòng thay ! Huống hồ cả ba tháng nghỉ hè lại nghỉ trót lọt cả ba ! Mà nghỉ làm gì ?... Nghỉ để hằng ngày vén quần đến bẹn, suốt ngày lội dưới bùn lầy với trâu bò mà đẩy cày, mà... cày ruộng ! Trong con mắt họ còn gì kỳ dị bằng ! Các cụ sẽ bĩu miệng khinh bỉ dấy ông Nói-Thẳng ạ ! Vả chăng, còn các cậu học sinh ta, ông tưởng các cậu hiện giờ sẽ vui lòng vác cày, đẩy bừa, choảng búa như học sinh Đức ư ?

Còn đồ tây, còn nhà lầu, còn ô-tô, còn vợ đẹp, còn thẻ bài ngà, còn áo thụng, còn trăm nghìn thứ nữa để cho ai ?

Bình nhựt các cậu còn phải dùng savon thơm, phấn để cho da mịn tốt mà biến ra dang nắng, vọc bùn thì làm sao được !

Và còn cái nảo khinh miệt những nghề nặng nhọc khó đánh đổ đi được.

Tôi đã thấy một ông giáo sáng kiến, trong giờ tập thể thao buổi chiều, đáng lẽ bắt học sinh sắp hàng giang tay duỗi chưn như lệ thường, ông bắt học sinh vác đến trường một cái cuốc, để đến giờ tập võ ; vác cuốc cuốc đất, trồng cây, lập vườn hoa vườn rau sau trường. Nhưng ông giáo lâu dần cũng phải nản trí bỏ cả cuốc làm vườn để lại bắt trẻ, trong giờ thể thao, giang tay ruỗi chưn như lệ thường. Chỉ vì phụ huynh học sinh than phiền một cách cay chua :

« — Đi học mà bắt người ta cuốc đất, thì thà ở nhà cuốc đất vườn còn có ích hơn ».

« — Tưởng đi học chữ tây hay ho gì chứ học để tập cuốc đất thì cũng văn minh lắm chứ sao ? ».

Tóm lại, bao giờ cái nảo « học làm thầy thông thầy ký, học ăn làm với nhà nước », bao giờ cái nảo ngang trái với bình dân ấy mà hãy còn, người ta không có thể đem thi hành một việc cải cách gì tương tợ như hai việc mà ông N. T. đã dẫn ra làm ví dụ.

Muốn gieo hạt giống tư-tưởng bình dân, nâng cao giá trị lao động

Vì cái thành kiến « làm thầy, làm quan », cái nảo « khinh miệt

(Xem tiếp qua trang 3 cột 1)

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

PHÁT-HÀNH LẦN THỨ HAI

Kỳ thứ ba này sẽ xổ tại SAIGON

Ngày 19 tháng Chạp tây năm 1936

Kỳ này cũng vẫn phát hành có 200.000 vé !

VÉ BÁN GẦN HẾT RỒI, MUA MAU MAU ĐI ĐỪNG CHỜ NỮA !

Kỳ này cũng vẫn có :

1 số trúng	4.000$
8 số trúng	1.000
80 số trúng	100
400 số trúng	50
4.000 số trúng	10

Bất cứ kỳ nào, dầu trúng hay không, nhớ cất vé cẩn thận, đợi tới ngày 20 tháng Giêng tây năm 1937, mà dự cuộc xổ số chung, xổ tại Huế liền sau khi xổ kỳ thứ tư rồi, có BA LÔ LỚN :

100.000$ — 40.000$ — 20.000$

NÊN ĐỂ Ý ! Vé hai kỳ trước bán hết mau quá ! Nên mấy ngày nay đã bắt đầu bán vé kỳ thứ ba rồi ! Ở các thành-thị, bán đến 18 tháng Chạp tây thì thôi, còn các chỗ khác bán đến 17 tháng Chạp tây là cùng.

CŨNG 1$ MỘT VÉ MÀ LẠI ĐƯỢC HAI DỊP MAY !

Quanh chuyện thợ đình công

200 thợ mộc ở Hanoi

Bắt đầu từ trưa hôm 1er Décembre, độ 200 thợ mộc ở rải rác mấy nhà bán gỗ ở mấy phố Reuyaune, Maréchal, Pétain, Rondong ở Hanoi đều rủ nhau đình công xin chủ tăng lương. Sở Cẩm đã phải người tới điều tra.

Thợ ở Hongay, Hatou, Campha-mine, Campha-port, Mondương, Halam hưởng được nhiều điều mới

Cuộc đình công này, tuy thợ đã đi làm, nhưng chưa có thể lệ mới về lương bổng...

Ngày thứ hai, 30 Novembre quan Thanh-tra chính trị và hành chánh Delsalle đã đem bản định các số lương ra Campha-mine giao cho ông chủ mỏ dịch lại mà dán ra cho thợ biết. Ngày thứ ba 1er Décembre tại mấy nơi trên này đã có bản dịch ấy dán khắp. Từ nay thợ được tăng lương ; đau yếu chữa thuốc khỏi tốn tiền ; thợ có lỗi không phải hạ công ; giờ làm việc sẽ giảm.

Đó là kết quả của việc đình công này.

Đuổi một người khách và bắt hỏi mấy người tình nghi

Tuy vậy, cuộc đình công này, chủ mỏ cũng có đuổi một người khách tên là Phúc-Đạn vì nghi là y xui dục thợ, và bắt mấy người tình nghi để xét hỏi.

Mấy người thợ bị bắt đã tống lao

Mấy người thợ bị bắt ở Hongay, giải về Hải-phòng, thì sáng 1er Décembre quan Dự-thẩm đã hỏi và đã ký giấy tống lao. Số bị bắt này đến 8 người chứ không phải 5.

Thợ xin tăng lương được liền

Sáng 30 Novembre, lúc 8 giờ, 200 thợ làm ở mỏ than Sâu-kho (Hải-phòng) họp nhau xin với người cai Chấu cho tăng lương mỗi ngày 5 xu ; cai Chấu bằng lòng, nên thợ làm việc yên lặng.

Tại Nam-kỳ

Trên 200 thợ ở hãng « Au dragon d'or » và Bình-lợi

Tại Nam-kỳ, buổi mai 29 Novembre, 150 thợ mộc, thợ cưa v. v. ở hãng « Dragon d'or » tại Phú-mỹ (Gia-định) đều đình công xin tăng lương, bớt giờ làm, nghỉ ngày chủ nhật, không được đuổi thợ vô cớ.

Cũng buổi mai ấy, 100 thợ ở trại Bûcheron tại Bình-Lợi cũng nghỉ việc.

Hai cuộc đình công này, chủ chưa nói gì tới, và tình kêu thợ khách trú vào thế.

800 thợ đường

300 thợ đường ở 5 lò đường tại Lai-thiêu (Thudâumot) cũng đình công và yêu cầu như thợ cưa trên đây. *(Trích các báo)*

Sách tặng

« TỐI TĂM », quyển truyện ngắn của ông Nhất-linh soạn, vừa rồi đã xuất bản.

Sách này như bức tranh vẽ rõ mặt trái xã hội, dày gần 200 trang, in đẹp, giá bán 0$55.

Tác giả có gởi tặng bản-báo một quyển. Vậy xin có lời cảm ơn và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

Những chuyện lạ

Một hội các cụ râu rìa

Nghĩ ở các nước văn minh cũng sướng, muốn gì được nấy, cái thảo không bị gì ràng buộc cả, tự do cực điểm !

Cái quyền lập hội kết đảng, thôi không nói nữa.

Gần đây ở Nhật có một cái hội tức cười mới đời thuở : cái hội các cụ râu rìa ! Ai vào hội phải có râu cho dài, cho đẹp. Hội trưởng hội ấy là ông cụ 72 tuổi, tên là Hobujiro Kato, râu cụ này nói ra nghe như nói láo, chứ thiệt vậy : dài 1 thước 75 phân ! Mỗi khi cụ ra đi, cụ bỏ chòm râu ngắn ngắn ấy vào một cái rọ đeo nơi cổ, như cái rọ thuốc điếu của mấy ông quan ở ta xưa vậy.

Hội này hằng năm có nhóm kỳ thường niên tại Đông-kinh.

Mặt nạ phòng bụi

Người ta quét nhà hay đi đường gặp xe chạy, làm gì cho khỏi hít một mớ bụi vô tình tung lên ! Bụi ấy vô số là vi trùng.

Bây giờ đừng lo nữa, hiện ở thành Chicago (Mỹ) đã có người chế ra cái mặt nạ đeo phòng bụi dễ chịu lắm. Đeo mặt nạ ấy vào, không sợ gì bụi bay vào lỗ mũi.

Ăn chung ở lộn đã 75 năm mà còn ly dị !

Tại Belgrade (kinh thành xứ Nam-tư-lạp-phu) có cặp vợ chồng mới cưới đã bảy mươi lăm năm, vợ chồng cũng còn trẻ măng : chồng 100 tuổi, vợ 101 tuổi ! thế mà mới đây kéo nhau ra tòa xin ly dị, có quái không ? Cả hai đều khai rằng trong 30 năm ăn chung ở lộn trước thì có tình đằm ấm một tý, chứ 45 năm sau nó buồn tẻ buồn tanh. Đức chồng lại còn trưng cái cớ bà vợ có tánh chướng là không chịu cùng ông ta cặp nhau đi dạo miền quê, một cái thú ông ta cho là tuyệt đối.

Tòa cho phép cặp vợ chồng trẻ ấy ly dị.

Lễ bách tuế của cây súng lục

Những lễ bách tuế của các nhà triệu phú gần đây thấy nhiều; nhưng không ai để ý đến cây súng lục cũng ra đời đến nay được 100 năm.

Tháng 10 năm 1836, một cậu thanh niên Mỹ tên là Samuel Colt có làm được cây súng bắn ra nhiều phát. Từ ấy cậu ta chăm chỉ vào đó, vượt bể, cốt ý làm sao cho sộng chúng để ý, rồi dựng lên một sở làm súng ; bị thất bại mãi, người ta cười nhạo đã tồi. Nhưng Colt rán sức trau dồi sửa sang chiếc súng ấy càng tinh xảo, đến nhịp chiến tranh ở Mễ-tây-Cơ, nhờ thứ súng ấy không phải ít. Năm 1872, Colt chết, nhưng xưởng máy Hartford đã nổi tiếng, tư bản cũng chiếm hàng nhất nhì ở Huê-kỳ.

(Trích báo chữ)

— Y —

CHUYỆN THỢ ĐÌNH CÔNG

Phóng viên báo « Le Travail » bị truy tố

Ông Nguyễn-mạnh-Chất, phóng viên của báo «Le Travail», nhân thợ đình công ở Hongay, nên có ra đó điều tra.

Ông bị ông cẩm Rey đuổi về, nói rằng có lệnh không cho ở đó ; nhưng ông Chất không tuân. Sở quan chánh mật thám ra lệnh đuổi, ông Chất cũng một mực tận tâm với nghề mình. Đến sau, ông phải bị bắt giữ tại sở mật thám một ngày 2 đêm.

Sáng 27 Novembre, ông Chất ở sở Mật thám Haiphong bị dẫn qua phòng biện lý. Quan Biện lý nói rằng, người cự « kiểm tìm, ông Chất còn xúi thợ làm rối, nên ngài đã giao cho phòng Dự thẩm.

Ông Chất đã về Hanoi, và đợi ngày xuống Haiphong trả lời với quan Tòa.

Triệu chứng mất mùa ở Nghệ Tịnh nữa !

Đại hạn ! Mùa này đáng lẽ là mưa lụt, mà ở Nghệ Tịnh từ độ tháng 5 nạn đại hạn kéo dài đến nay ! Đó là một điều lạ xưa nay ít thấy.

Mùa tháng 10 năm nay đã mất, mà mùa tháng 3 năm sau lại càng mất nữa ! Hiện nay khắp thôn quê, ruộng lúa thành ra toàn những cánh đồng khô đất trắng như tiết mùa hè. Mạ đã không bảo được, mà đất sét lại cứng như gạch, nên khoai cũng không trồng được. Đói to !

Phóng Viên

Kho chuyện.

Chiều hôm 30 Novembre, một người tên là Rượu 29 tuổi ở làng Cổ-am, huyện Vĩnh-bảo, tỉnh Hải-dương (Bắc-kỳ), vì nhảy xe lửa bị nạn rất ghê :

Nguyên ở ga Hải-dương bác Rượu định đi chiếc xe lên Hanoi, nhè đi lộn chiếc chạy xuống Hải-phòng ; đến chừng xe chạy được một chặng, bác biết lầm, nhảy xuống, bị xe nghiến đứt ống chân bên phải, chỉ còn dính một tý da.

Dân tộc Nhật bản có tiếng về cách mổ bụng bứt ruột tự tử mỗi khi có điều tức tối gì không chịu nổi.

Ở ta mới bữa chiều 29 Novembre, tại Phú-lâm tỉnh thành Chợ lớn (Nam-kỳ) có cậu bé 18 tuổi cũng bắt chước kiểu harakiri của Nhật. Cậu này tên Lê-v.-Chiêu ở tớ với Tàu Sìn Bảy, bị hai vợ chồng Tàu ấy đánh chưởi hành hạ quá đỗi, tức tối, viết thơ để lại, rồi cầm dao chích vào bụng toan móc gan tự tử ; nhưng vừa đâm thì máu chảy ra quá, cậu ngã gục mà mê, đem vào nhà thương Chợ Rẫy, may còn chữa tỉnh lại.

Vậy cho biết, con người hễ làm nào bị đau gì khó chịu thì không kể cái chết vào đâu.

Foire de Hanoi

N'oublions pas que c'est le 19 Décembre que s'ouvrira la 13ème Foire Commerciale de Hanoi où le meilleur accueil est réservé à tout visiteur.

5.000 DĨA HÁT COLUMBIA

PATHÉ và VICTOR ở Pháp mới sang

Xin mời qui ngài đến nghe những bài hát mới của nhà danh ca

TINO ROSSI

và những điệu hát Cải-lương, ca Huế, hát Tàu xưa nay chưa ai có, mà giá chỉ có 1$90 một dĩa

SOCOA, 145, Rue Paul Bert, HUẾ

Sữa
NESTLÉ
hiệu CON CHIM

SỨC KHOẺ CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học Lycées ở Khắp Đông-Dương

VIỆC TRONG NƯỚC

Phó tổng chuyên chế trong làng!

HÀ-TỊNH. — Ở làng Khiêm ích, huyện Can lộc, phó tổng Nguyễn-Qui thường ỷ quyền ngang dọc trong làng. Vừa rồi trong làng nhà họ Nguyễn-Văn có lễ họ, đã trình lý trưởng cố tại xin phép đánh trống làm lễ; lễ xong không có việc gì cả. Tối hôm sau, phó tổng Qui còn bạch lễ họ kia, rồi cả họ chạy tan. Phó tổng đã thả cái làng, phần biến cả thể hoc thả bò, cộ xãi, các chưa thấu, lại kiếm cách đem người nhà vào làm chức việc trong làng (như đem con y là Nguyễn-Tri làm từ địch), cả làng đều ta oán.

Dân nguyện

Oa trữ đồ gian

Ở làng Vịnh đại, tổng Thịnh quả, phủ Đức thọ, có một bọn trộm đến 7, 8 đứa. Bọn này đầu đảng là bọn Hai Chắp, Tam Bô. Người oa trữ đó là Phạm Huấn làm đoàn trưởng trong làng.

Hôm vừa rồi ở trong làng phả Thoán mất quần áo, thì hôm sau ra bờ sông thấy vợ đoàn trưởng, Hai Chắp đem đi tắm. Lại tên Ca Tạo mất gà, rồi hôm sau đi chợ cũng bắt được người nhà đoàn trưởng đem đi bán.

Quan trên trừ mối tệ ấy cho

D. nguyện

Đốn cây làng làm của tư

QUẢNG-NGÃI. — Làng Nghĩa lập thuộc phủ Mộ đức, có một cây trâm to, xưa nay ai cũng nhận là của làng. Tháng 7 năm nay, nhân làm đình, viên lý tình đến cây ấy mà làm, đốc công dẫn dân đem rìu bửa ra đốn, thì hương bộ Nguyễn Cang ra cản trở và hăm dọa.

Đến ngày 20 tháng 8 ta, y đem trai bạn ra đốn cây ấy làm của mình. Hiện có mấy người dân đều đơn kiện y tại phủ. mà y cứ hăm he luôn. Chưa rõ quan trên xét sao.

Công tâm

Mối xung đột của hai làng

(Phải chăng thủ nhau vì sự bộ phận?)

Làng Xuân đình và An ba, huyện Nghĩa hành kiện nhau về sự bộ phận, đã 5,6 năm nay, chưa kết liễu, mà mối xung đột ngấm ngầm của hai bên cứ xảy ra luôn. Như làng An ba, lập ấp, dựng đình và bắt dân canh, thì bị Xuân đình cản trở; nay Xuân đình xin phép đào mương, lại bị An ba can thiệp, không cho đào.

Nguyên tại xứ Thượng đình, có cái mương, phát nguyên từ hố Cả (núi Giàng), chảy dọc theo bìa núi ra tới các đồng Sắm. Đập và ruộng Chuối, lâu nay điền hộ Xuân đình đắp đập ngăn nước mương ấy lại, để tháo nước mà cấy mấy đồng trên, An ba không can thiệp tới. Nhưng từ năm lụt lớn đến nay, mương ấy bị cát bồi lấp cạn, những ruộng ấy thiếu nước dùng, phải bỏ hoang.

Vừa rồi hào lý và điền hộ Xuân đình làm đơn kêu huyện, xin khai lại mương ấy. Bữa 27 tháng 9 ta, huyện phái viên thông lại về khám rồi bẩm tỉnh, xin rút công tư lịch ra làm. Đương chờ tỉnh tòa phúc, thì viên lý, hương lý An ba lại đưa đơn kêu huyện rằng: «Nếu quan cho điền hộ Xuân đình đào mương và đắp đập ấy, thì đồng điền của họ không có nước dùng v. v.».

Theo thực trạng, nếu mương ấy không đào, và Xuân đình không đắp đập ngăn nước, thì những nước trên núi chảy xuống, không có chỗ chứa, cứ chảy thẳng xuống Le bàng, rồi theo sông chảy luôn về bể, chớ An ba có dùng nước ấy đâu? Vì ruộng của họ, đồng gò thì cấy nước xo, còn đồng trũng thì cấy nước Le bàng không hết, phải đào mương tháo nước bớt kia. Chẳng qua là vì sự thù hiềm về sự bộ phận, cả phủ dám Xuân đình cho hả dạ mà hèn vạn như thế. Vụ kiện này chưa xử, thì nghe đâu họ lại dắn đơn kiện mấy người viên hỷ Xuân đình, chiếm đoạt xe nước của họ tại bộ Thuận phong nữa. Vì sự đánh bộ phận, mà hai bên ghinh gặp nhau, sanh ra chỉ tiếc phiền phức.

Nếu nhà chức trách không sớm xử cho thỏa hiệp, thì e có xảy ra nhiều việc oan này.

Sổ vô tụng

Cấm lính không được đánh tù

Tại lao Quảng ngãi, có tên T can tội giả trá, bị án 1 năm giam tại lao. quan Một xếp lao là M. Barde giao T ở gác tại phòng giấy (Bureau ông Một), và chìa khóa cửa phòng ấy đưa T giữ, để tiện bề đi ra vào trong lúc đi tiểu vì phòng này không có cầu tiêu). Tối 3-11-36. T theo lệ thường mở cửa phòng đi tiểu, người lính gác hôm ấy (số hiệu 1103) chạy vào đánh T (phát hết lính tập chỉ gác vòng ngoài lao). T la lên, đề lao đến hỏi, T bày tỏ sự thực trên. Sáng ngày thầy cai Nhu (xếp gác), và Đề lao bẩm với quan Một. Xét rồi xong, quan Một có tờ yết thị tại bốt gác, đại lược nói: «Từ nay trở đi, cai lính gác lao, có cần dùng người tù nào, phải nói với đề, rồi mới được sai khiến. Trừ khi tù phạm có xảy ra việc gì, cần phải ra lệnh cho lính can thiệp; ngoài ra cấm lính không được đánh đập tù tội...».

Dân thành

(Xem tiếp qua trang 4 cột 3)

Tội sơ phòng!

Quanh chuyện xét bắt thuốc phiện lậu

QUẢNGNGÃI. — Chuyện Thương chánh xét nhà ông bà Thành, ở làng An chỉ, huyện Nghĩa hành, bắt được ve thuốc phiện lậu (T. D. số 977 ra ngày 24-10-36 đã thuật rõ). Sau đó, quan Thương chánh đòi phạt nặng ông bà Thành một mực không chịu, sau lần xuống 2o$oo. Nhưng vì sự va oan, ông cũng nhứt định không chịu. Vụ ấy đưa qua tòa án. Bữa trung tuần tháng Novembre này, tòa Tây án Quảng ngãi đòi hai bên đến xử. Nguyên, bị cãi cọ một hồi lâu, tòa tuyên án: «bà Thành phải phạt 2o$oo về tội sơ phòng». Hiện ông bà Thành cũng không chịu, vẫn kêu oan ra tòa án Tourane, chưa biết kết cục ra sao.

Phóng Viên

Tin làng báo

Ông Phan trần Chúc vừa rồi đã xuất bản tờ *«Dân quê»* tại Hanoi.

Báo ra hằng tuần, vào ngày thứ bảy. Giá bán mỗi năm 1$50, 6 tháng 0$80, 4 tháng 0$60, mỗi số 0$03.

Tòa soạn ở số 40, rue des Cuirs — Hanoi.

Ông Chúc là người đã có tên trên đàn ngôn luận.

Bản báo có lời chào mừng bạn đồng nghiệp mới và giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

Bình-dân và Lao-động

(Tiếp theo trang 2)

lao động», trái ngược với tư tưởng bình dân, ta phải tìm cách phá tan cái thành kiến và cái não ấy đi đã.

Muốn thế có hai cách:

1°/ Đẩy thanh niên về những con đường gần gũi lao động và giữa lao động (mở thêm trường thương mại, trường bách công; cải cách hương thôn: bắt các hương chức phải có tân học và trẻ tuổi, hoặc cho họ ăn lương dân hoặc cho họ một mối lợi riêng nhứt định rõ ràng).

2°/ Nới quyền hạn cho lao động, săn sóc đến lao động trước hết mọi sự (thi hành luật lao động tổ chức, cho lập nghiệp đoàn, liên đoàn lao động v. v., tự do hoàn toàn cho báo chí để làm cơ quan binh vực lao động).

(Tác giả có thêm một đoạn hạn chế các công sở, cái đó dầu không hạn chế, nay đã không đủ chỗ dung. chỉ nên làm cho rửa sạch cái não chuộng «phẩm hàm, ngôi thứ», xem bạn làm việc sở công cũng như người làm thợ, làm công là được.

Đẩy họ về làm thợ, làm việc làng, để họ giao dịch với lao động, với dân quê một cách mật thiết hơn, và như thế, ảnh hưởng của họ tràn lan ra giữa thợ thuyền, cu ly, dân quê hầu giàu thêm đường kinh nghiệm.

Nới quyền hạn cho lao động cốt để cho đời họ bớt chật vật lao đao, trả lại cho họ những quyền lợi thiết thực, cần yếu. liên hợp họ lại dưới một sức mạnh thống nhứt để họ có thể tự binh vực lấy họ, và binh vực quyền lợi của cả quốc dân; đấy là săn sóc đến cái nền móng cho bền vững trước khi muốn xây đắp một tòa nhà kiên cố.

Như thế, người ta không còn hy vọng làm quan làm thầy, khinh rẻ lao động, mà phải trở biết giá trị và địa vị lao động, không còn có một hạng người đáng khinh trong xã hội.

Việc tôi đem bàn trên kia, không phải là những việc ở đâu bên Tây, bên Tàu, hoặc còn ở thời kỳ mộng ảo, mà chính chánh-phủ ta đã nghĩ đến và đã thi hành. Ai có để ý đến công việc chánh phủ cũng thấy đã để ý đến bình dân, nhưng «giáo dục bình dân», chánh phủ thi hành, còn rất ít.

CHI-HỒ

Mất con

Tôi tên là Trần-Mưu, làng Thuận-Ninh, tổng Thuận-truyền, huyện Bình-khê, tỉnh Bình-định, (par poste Phú-Phong) có đứa con tên Trần-văn-Lý, tên tục là Trần Ết, 15 tuổi, người gầy ốm, mặt xương, nước da trắng, mắt một mí, học tại trường Phú-phong, huyện Bình-khê.

Ngày tháng ba ta năm nay (1936) đương học, tự nhiên bỏ đi đâu không biết. Tôi ra công tìm kiếm đã nhiều mà không thấy. tình cha con ruột thịt rất lấy làm thương nhớ buồn rầu. Vậy tôi đăng lên báo mấy hàng này, xin bà con cô bác, ai biết nó ở đâu, hoặc gặp nó nơi nào; làm ơn mách giùm chỉ đùm cho tôi, tôi sẽ đến tận nơi đem nó về, và ơn to ấy tôi xin báo đáp.

Nay kính,

TRẦN-MƯU

BỊNH HO

Bịnh ho là bịnh rất nguy hiểm, hay đến ho gió không chữa trị thành chứng ho lao. Người có bịnh không lựa thuốc hay mà dùng, thì ngày hiểm con người bịnh thêm. Như:

Thuốc ho BẮC BỬU

Hiệu Nhành-Mai

Từ Nam ra Bắc, ai cũng công nhận là một thứ thuốc hết sức hay. — Trị bịnh ho thần hiệu vô cùng, uống vào trong 15 phút đồng hồ thấy họ đàm. bớt ngứa cổ, trong mình rất dễ chịu, một ngày hết ho. Hiệu thuốc này có cầu chứng tại Tòa và khắp cả Đông-Pháp, có hơn 600 nhà đại lý bán. Các chứng ho, như là ho phong, ho gió, ho cảm, ho suyễn, đàm kê ho máu, ho đàm nhiều, ho đến nỗi khan tiếng, dùng đến thuốc này thì quí ngài sẽ khen tặng vô cùng. và mới rõ lời tôi nói là đúng với sự thật. Có gửi bán khắp nơi. Giá mỗi gói 0$10, Các nhà buôn có bán, mua sĩ lời nhiều, đại

Nhà thuốc NHÀNH-MAI

88, Paul-Blanchy — TÂN-ĐỊNH

HANOI: do nơi Nguyễn-văn-Đức 11 rue des Cuivres

HUẾ: Viễn-Đệ, 11 quai de la Suzon và các đại-lý đều Khuynh-Diệp đều có bán thuốc ho này.

TRỪ TUYỆT BỊNH SIẾNG

THUỐC

SIẾNG

Hiệu Nhành-Mai

Ai dùng thuốc này không bớt bịnh, xin một thì thường mười, và dám làm giấy cam đoan cho mỗi vị dùng thuốc.

(Hay về sống) giá 0$30

Bịnh siếng uống thuốc này vào thì hết liền (ấy thiệt)

Quí vị mắc phải chứng bịnh siếng. Dầu đau lâu, dầu nặng thế nào, dùng đến thuốc này trừ tuyệt bịnh, hiệu nghiệm như thần.

Chứng siếng sanh ra bởi đàm tanh đóng trong lá phổi, phổi không thông, hơi thở khò khè. Đàm tanh càng nhiều, bít lá phổi, thì hơi thở càng khó khăn một nhọc, người bịnh bức rức khó chịu vô cùng. Người yếu sức gặp lúc đàm nhiều phải bị nghẹt, thở không kịp phải chết đuối.

Vậy khi siếng, bất luận đau lâu hoặc mới phát dầu nặng nhẹ thế nào, dùng đến thuốc này hiệu nghiệm như thần, uống vào, đàm hạ, hết siếng tức thời. Khắp nơi có bán nơi chỗ đại lý Nhành Mai. Mua sĩ do nơi nhà thuốc Nhành Mai 88 Paul Blanchy Boite postale n° 40 Saigon.

Giá mỗi ve 0$30

HUẾ: Viễn Đệ 11 quai de la Suzon, và các đại lý đều Khuynh diệp có bán thuốc...

Việc Thế-giới

Trận đánh Madrid: 2 vạn người chết và bị thương

Madrid, 3-12 — Sau khi quân quốc gia đốt phá mất Tây và Tây bắc Pozuelo tại xóm Cuatrocaminos quân dân quốc đã cự lại và cố sức tiến về phía Nam để đánh cánh bên quân địch. Tuồng như tuy có nhiều người chết, mà hai bên cũng không có kết quả gì.

Một tờ trình cho hay rằng có đến 20.000 người chết và bị thương, nhưng tờ trình ấy không được thấy chứng thực. Quân chính phủ đã ném bom phá cả khu Đại học, vì quân Ma-rốc trú tại đó. Thành Madrid lại bị ném bom nữa

Người Đức qua Tây-ban-nha

Londres, 1er-12 — Ở Londres có tiếp nhiều tin chính thức cho hay rằng có nhiều tàu ghé lại các bến về tay quân nghịch chở đến 5 000 người Đức. Nếu các người Đức ấy là người tình nguyện tự qua thì không đả động đến hiệp ước bất can thiệp. Nhưng ở Londres thì người ta nói không phải là người tình nguyện mà chính là binh lính hoặc người thường có khí giới. Nếu thật như vậy thì là rất đáng tiếc.

Vấn đề thừa nhận chủ quyền nước Ý ở A

Washington, 1er-12 — Chuyện nước Chili thừa nhận chủ quyền nước Ý ở A đã bị chánh giới Mỹ ở Washington phê bình một cách rất nghiêm khắc vì là trái với nhiều điều đã ký ước. Các giới khác rất lấy làm lạ vì gần đây người ta cố sức đi đến giải vấn đề này theo một cách chung đối với tất cả các nước châu Mỹ.

Hiệp chủng quốc Mỹ thì vẫn theo đuổi theo thái độ không thừa nhận chính quyền nước Ý ở A.

TRUNG-ĐỨC

Đức khuyên Trung quốc tham dự cuộc Nhật Đức hiệp định

Nam kinh, — Theo tin Nam kinh Đại sứ Đức yết kiến Ngoại trưởng Trương Quần, khuyên Tàu gia vào cuộc chống Cộng phong cộng. nhưng Trương Quần cự tuyệt nói: Trung quốc phòng cộng có thừa sức không cần nước nào giúp mà cũng không cần chung với nước nào. Và yêu cầu Đại sứ Đức phát biểu nội dung tờ Nhật Đức hiệp định. Đại sứ Đức hứa đợi hỏi ý kiến chánh phủ Bá linh đã

Một tin quan hệ trên sân quốc tế

Thượng-hải, 1er-12 — Theo tin tức do quan phương truyền ra, sau cuộc 3 nước Nhật, Đức và Ý đính ước nhau, nước Mỹ có dễ khởi một hiệp ước mới là Nga, Pháp, Anh, Mỹ hiệp ước...

Đối với tin này, các nhà Ngoại giao đều đoán rằng, nếu như tin ấy hiện thiệt thì cuộc diện thế giới sẽ đổi khác...

Hiện cuộc thế giới, một bên xâm lược, một bên xích bào mà ở giữa có phải bảo bình cốt duy trì quyền lợi và thế lực của nó. Chưa rõ tương lai thế nào, song dầu sao cũng không tránh khỏi mối xung đột.

AU BON PASTEUR!!

Au Bon Pasteur là một thứ laine tốt nhất thế-giới, nhà Máy dệt An-Thành năm nay dùng toàn laine «Au Bon Pasteur» để làm áo pullover, lại mới chế ra kiểu pullover «Doctorat le Major» và kiểu pullover «Au Bon Pasteur» đều bán có 3$50 một cái, «Mondia» 3$20, «Doctorat» 2$90, «Fantasia» 2$80, «Sollar», 3$00; áo chemisette «Avia» 0$75, chemisette «Elégant» col élastique 0$90, áo cao-su đen đi mưa kiểu «Tranco-Lux» imperméable 4$50, kiểu «Tranco-Lux» croisé 6$00, kiểu «Tranco-Lux» paraverse 5$50.

Áo laine con nít có tay giá đủ màu rất đẹp, mới đẻ đến 6 tháng 0$90; 1-2 tuổi 1$20; 3-4 tuổi 1$40; 5-6 tuổi 1$60; 7-8 tuổi 1$80; 9-1o tuổi 2$00; 12-13 tuổi 2$20; 14-15 tuổi 2$90.

Các bà các cô qui phái mới dùng áo laine kiểu «Doctorat» mode 3$2o, kiểu «Mới dia» mode 3$1o, hai thứ áo ấy có thể làm tăng vẻ xuân-sắc người lịch sự. nhất là các cô gái tân-thời.

AN-THÀNH

N° 41, Phố hàng Đào, N° 41

HANOI

Đau ngực, Đau phổi, Hen suyễn, Ho, Lao...

Từ Bắc chí Nam, duy chỉ có Bảo-dưỡng mới có những phương thuốc gia truyền, kinh nghiệm đã lâu đời, chuyên trị các chứng đó được khỏi hẳn một cách rất mau chóng. Vậy khi ngài nào mắc phải các chứng đó, hay là các chứng khác như phong hủi, đau bụng kinh niên, động-kinh, lậu, giang mai, di mộng tinh nôn mửa... nên gửi ngay thư ra Nhà thuốc **Đại-Bảo-Dưỡng** **22 rue des Médicaments à Hanoi** *mà mua thuốc uống cho mau khỏi đi (trừ con mắc hen suyễn, chỉ 7 ngày thuốc là khỏi ngay... trăm người không sai một). Xin tạm trích mấy bức ho nào này để rõ thuốc của Bảo-dưỡng thần diệu vô cùng:*

1°) Anh Phán tôi mắc bệnh ho-lao, nằm điều trị tại nhà thương rồi sau lại dùng thuốc ta khắp nơi mà vô hiệu, nay dùng Tiên-Tửu và Thuốc của Ngài, nên mau khỏi bệnh, sức chóng bèo mập khỏe mạnh. Thuốc của Quý-đường quả là thần diệu lắm... M. Phạm-Khạn Représentant de la Société Industrielle et Commerciale d'Annam à Faifoo.

2°) Con trai tôi mắc bệnh hen suyễn, ho đờm, dùng thuốc khắp nơi, đã gần 100 bạc mà vô hiệu, nay dùng thuốc của Ngài chỉ hết 3 chai Tiên-Tửu và 1$00 thuốc mà đã được khỏi hẳn rồi... M. Trần-quang-Ty Surveillant des Mines à Quảng-Yên.

BÁ = TƯỚC MÔNG = THẾ = TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: **Alexandre Dumas** — Số 115 — *Dịch-giả:* **Nam-Sơn**

— Buổi sớm hôm nay sao bạn có vẻ gay gắt khó chịu quá. Bạn không nhớ rằng các báo ở Ba-ri đây có đăng tin rằng tôi và tiểu thư Ê-rê-ni Đăng-lát sẽ làm lễ thành hôn sao? Tôi không thể ngồi nghe bạn nói xấu một người một ngày kia sẽ nói với tôi: «Tử tước, ta đã cho con gái ta hai triệu»,

Bô-sân trả lời:

— Không, không bao giờ cuộc hôn nhân ấy thành tựu được. Đức vua có quyền ban cho ông ấy chức phẩm gì gì, nhưng không thể nào cho ông ấy vào hàng qui phái được. Tử tước An-be Mọt-xép không thể vì hai triệu nhỏ mọn kia mà kết hôn sai lầm như vậy; tử tước phải kết hôn với một bà hầu tước.

— Hai triệu, cũng là một số tiền đáng chú ý chớ lại!

— Là cái vốn của một trường hát là cùng.

Đờ-bờ-ray nói với An-be:

— Thây mặt Bô-sân, ảnh muốn nói gì thì nói, còn bạn muốn kết hôn với cô Đăng-lát thì bạn cứ việc kết hôn thôi.

An-be trả lời Đờ-bờ-ray:

— Bạn nói phải đấy.

— Một nhà triệu phú khi nào cũng có thể là nhà qui phái; nhứt định như thế.

Người bồi phòng lại vào báo tin có Sa-tô Rờ-nô và Mát-xi-mi-liêng Mô-ren đến.

Bô-sân bèn nói:

— Thế là đông đủ cả rồi, và chúng ta sẽ lại bàn ăn ngay; vì nếu tôi không lầm, thì bạn chỉ còn chờ có hai người, phải không An-be?

An-be lẩm bẩm tự hỏi:

— Mô-ren! người nào vậy?

An-be nói chưa giứt lời thì Sa-tô Rờ-nô, một thanh niên trạc chừng ba mươi tuổi, đã bước vào cầm tay chàng mà nói lịa ba.

— Tôi xin phép giới thiệu với bạn đại tá Mát-xi-mi liêng Mo-ren, bạn và người cứu mệnh của tôi.

Nói đoạn, Rờ-nô đứng tránh qua một bên, để cho An-be thấy Mát-xi-mi-liêng, trán rộng, mắt sáng, râu đen, người mà các bạn đọc đã gặp ở Marseille và hẳn còn chưa quên. Viên võ quan gục đầu chào.

An-be nói:

— Thưa ngài, anh Rờ-nô biết trước rằng tôi sẽ rất lấy làm vui mà được làm quen với ngài; ngài là bạn của ảnh, vậy cũng là bạn của chúng tôi đấy.

Rờ-nô trả lời:

— Phải lắm, và nên chúc rằng khi gặp cơn nguy biến anh Mát-xi-liêng sẽ cứu vớt bạn như đã cứu vớt tôi.

— Cứu vớt về việc gì?

Mát-xi-mi-liêng giứt ngay:

— Việc ấy không đáng nói, anh Rờ-nô nói quá đáng đấy thôi.

Rờ-nô cãi lại:

— Sao! việc ấy mà cũng không đáng nói! việc có can hệ đến tính mệnh người mà cũng không đáng nói!... Rõ anh cao thượng quá... Có lẽ đối với anh là người ngày ngày thường mạo hiểm chớ tôi tình cờ mà mạo hiểm một lần thế thôi.

An-be nói:

— Đều tôi nhận biết rõ trong việc ấy là đại tá đây cứu sống bạn.

Đờ-bờ-ray trả lời:

— Phải, đúng lắm.

Bô-sân hỏi:

— Trong nhịp gì?

Đờ-bờ-ray giứt ngang:

— Bô-sân, tôi đương đói chết đây, không nên kiếm chuyện mà nói giấc dai như thế.

— Vậy thì đi lại bàn ăn, tôi có cản ngăn đâu... Bạn Rờ-nô sẽ kể chuyện ấy cho chúng ta nghe trong bữa ăn cũng được chớ hại gì.

An-be nói:

— Mới có mười giờ mười lăm phút, và chúng ta còn chờ một người nữa

Đờ-bờ-ray nối theo:

— Phải còn chờ một nhà ngoại giao nữa.

— Nhà ngoại giao hay gì gì thì không biết, tôi chỉ biết rằng tôi có nhờ ông đi thương thuyết một việc mà kết quả được hết sức mỹ mãn, nếu tôi được làm vua thì tôi sẽ thưởng ông rất hậu...

Đờ-bờ-ray nói với Rờ-nô:

— Chưa ăn được, thì tử tước hãy nâm ly rượu Xê-rét như chúng tôi đây và kể chuyện cho chúng tôi nghe...

— Các bạn biết rằng tôi có ý sang Phi châu.

An-be nói đều:

— Ấy là cái đường mà ông bà bạn xưa đã vạch sẵn rồi mà.

Chắc không phải là đi giải vây mộ của Giê-du như các ngài xưa?

— Bô-sân bạn, nói phải, tôi muốn đi tập bắn cho vui. Các lối đánh tay đôi, tôi đã ghét lắm, từ ngày tôi bị hai người chứng của tôi buộc làm gãy tay một người bạn thân của tôi là Phờ-răng Ê-bi-nay mà các bạn đều biết cả.

Đờ-bờ-ray nói:

— Phải, tưởng như bạn bị đập thì phải... Vì việc gì vậy?

Rờ-nô trả lời:

— Tôi không nhớ vì việc gì, tôi chỉ nhớ rằng tôi muốn thi tài của tôi muốn thử mấy cái súng lục mới của người ta tặng tôi. Tôi đáp tàu đi Ô-rân; từ Ô-rân tôi đi ngựa đến Công-tân-tin. Trong 48 giờ ngày dầm mưa, tối chịu lạnh. Đến ngày thứ ba, con ngựa của tôi chết quách; tội nghiệp nó chịu lạnh không nổi.

— Vì thế nên bạn muốn mua con ngựa Ăng-lê của tôi chớ chi, bạn tưởng nó chịu lạnh khá hơn con ngựa A-rạp của bạn.

— Bạn lầm, tôi đã thề không trở qua Phi-châu nữa mà!

Bô-sân hỏi:

— Bạn sợ sao?

— Phải sợ. Thế là con ngựa tôi chết, tôi phải đi bộ; có 6 người A-rạp chạy đến giết tôi; tôi bắn hai phát súng trường giết chết hai người; tôi bắn hai phát súng lục giết thêm hai người nữa; nhưng còn hai người, mà tôi lại không còn súng đạn trên tay. Hai người ấy, một người nắm tóc tôi; vì thế nên tóc tôi phải cắt ngắn như thế này đây; người kia đưa mác kề vào cổ tôi, tôi đã nghe hơi lạnh của lưỡi mác. May đâu gặp đại tá đây; ông bắn cho người nắm tóc tôi một phát súng lăng chiêng, lại đâm người toan cắt cổ tôi một lát lưỡi lê. Ngày hôm ấy đại tá định tâm đi cứu một người; may người ấy là tôi đây.

Mô-ren vừa cười vừa nói:

— Hôm ấy là ngày 5 tháng 9, tức là ngày thân sinh tôi được cứu sống một cách rất lạ lùng; tôi định hằng năm kỷ niệm ngày ấy bằng một việc cứu sống người.

Rờ-nô tiếp luôn câu chuyện:

— Anh hùng chưa! thế mà cũng còn chưa hết, cứu tôi khỏi lưỡi mác ác nghiệt kia, đại tá còn cứu tôi khỏi lạnh, cho tôi cả cái áo ấm của đại tá; và cứu tôi khỏi đói, chia với tôi... Các bạn hãy đoán thử chia giống gì?

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

THUỐC "ÔNG-TIÊN"

có công hiệu hay không? như

1 — PHÙNG THỊ TIÊN DƯỢC HOÀN
thuốc bổ lao (số 18)

Chuyên trị và bồi bổ các chứng sau đây:

a/ Lao tâm, lao lực, khí huyết suy kém ngũ tạng lục phủ hư nhược, bần thần mệt mỏi, ăn ngủ không ngon.

b/ Người già yếu khí huyết suy kém, tì vị hư nhược, tay chơn nhức mỏi, cùng người đau dây dưa lâu ngày không mạnh, người khí hư nhược, hoặc đau mới mạnh, khí huyết yếu, trái tim yếu, tì suy ăn không biết mùi, ngủ không thẳng giấc. Mấy bịnh trên đây dùng thuốc bổ lao này hết sức phù hợp.

Mỗi hộp 1$20. Uống động 8 lần, hết sức công hiệu

2 — GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN (số 14)

Uống lọc sạch máu dơ, giết vi trùng độc, trừ tuyệt bịnh phong ngứa và các chứng bệnh ngoài da như: Ghẻ ngứa, ghẻ phỏng, mụn nhọt nổi mề đay bất biến, lang ben, lát đồng tiền, lát voi, mụn bọc, mụn cám hay là ở kẽ tay kẽ chơn, nơi mặt, lưng, ngực, cổ, dưới hán, hai bên bẹp vế, có mụt nhỏ nhỏ nặng ra có nước đục và vàng hoặc khi không mà da thịt bổng sưng tê hay nổi mụt sần đỏ, nhứt là ở trên mặt và ngứa khó chịu. Trẻ nít cũng vậy, lâm khi bị nổi mụt nơi mặt và da non, có giờ gãy chảy nước dần dần ăn lang đến đó, ngứa đầu, ghẻ chốc lở lói cùng mình, hay là người đàn bà sau khi sanh sản bắt ngứa đầu, sanh gàu rụng tóc.

Các chứng bệnh ở trên đây đều do phong độc chất chứa trong máu dơ mà sinh ra, nên dùng thuốc GIẢI PHONG SÁT ĐỘC HOÀN này trị tận gốc, giết vi trùng độc, lọc sạch máu dơ trở nên tươi tốt tinh sạch, trừ tuyệt các chứng bịnh phong ngứa, và các chứng bịnh lở lói ngoài da. Mỗi hộp 0$60 uống ba ngày.

3 — DƯỠNG TÌ HOÀN (số 18

(Trị đau bụng, đau bao tử và giúp thêm sức mạnh cho sự vận động tiêu hóa)

Những chứng đau bụng như: đau bụng vặt, đau bụng kinh niên, đau bụng máu, đau bụng bón, đau bụng kiết, đau bụng phòng tích, đau bụng hơi, đau bụng gò có cục, đau bụng sán lãi, v. v. là tại bao tử hư nhược hay là ăn đồ sống sít độc địa. Bao tử (dạ dày) là nơi chứa ni ổng vật ăn, không đủ sức vận động tiêu hóa, vật ăn ở trong bao tử mà thành ra bón uất no hơi, sinh ruột, đau bụng như trên đây. Người bịnh rất đau đớn khó chịu, ăn uống không biết mùi, lâu ngày thành sán lãi, hoặc mọc mụt ở trong bao tử, hoặc thúi ruột lâu ngày chứng nào càng nguy hiểm chứng nấy, nên dùng thuốc DƯỠNG TÌ HOÀN này sự công hiệu thấy liền trước mắt. Chắc như vậy, chúng tôi dám làm cam đoan.

Mỗi hộp 0$40.

4 — HỒNG NHI TÁN (số 6)

Thuốc bột bổ trẻ em còn trong tháng đến 6 tuổi

Từ mới đẻ đến 6 tuổi, thường hay làm biếng bú ọc sữa, khóc đêm, bón uất hay là ỉa lướt, ngủ đổ mồ hôi, trong mình hâm nóng ngủ không thẳng giấc hay là giựt mình hoặc tì vị yếu, ăn uống không tiêu, no hơi sinh ruột, sanh ra cam tích, thực tích, nhũ tích, bụng lớn kéo gân xanh, nước da vàng con mắt trõm lơ, cũng có ban trái, nóng mê man, nên cho dùng thuốc HỒNG NHI TÁN ngoài sự bồi bổ xương cốt cho đứa nhỏ mau lớn lại trừ đặng những bịnh trên đây hết sức công hiệu.

Bằng cớ chứng chắc là trước khi cho dùng đem cân đứa nhỏ rồi dùng sau một tuần lễ cân lại sẽ thấy đứa nhỏ nở nang và nặng cân hơn trước thập bội. Chắc như vậy, chúng tôi dám cam đoan.

Mỗi hộp 0$30

NHÀ THUỐC
ÔNG - TIÊN
TỔNG CUỘC Tél 20 778
Số 87 84 86 88-90-92 rue P. Blanchy prolongée Phú-nhuận — SAIGON
Có bán khắp nơi, đặng công chúng khen ngợi tin dùng

Việc trong nước

(Tiếp theo trang 3)

Quanh vụ khai số đinh

BÌNH THUẬN — Ở huyện Tuy phong, làng Lạc trị, lý trưởng Vu mỗi năm khai đi thân của dân mỗi tên 0$30. Dân nghèo mỗi năm tiền thuế thân nạp không nổi, lại thêm khoản phí này nữa mà lý bắt dân nạp, người nào không có, lý trưởng dùng cách hẹp cấm để thi sai!

Làng Lạc trị có tiền công bổn, công điền, mỗi năm lấy tiền ấy phóng trái thâu lợi, không biết tiền ấy để làm gì. Không đem nuôi làm bộ đinh, mà phải thâu thêm của dân? Trong làng có người lãnh làm, mà lý Vu không cho.

Còn lý trưởng đi làm việc quan, có tiền công bổn chẳng ra khi ba đồng, có khi hai đồng.

Số dân làng Lạc trị 75 tên, mỗi tên 0$30 trong mười năm nay, không phải là ít, mà nhất là năm đói khổ như năm nay, dân rất than phiền. Dân

Lưới trời khó lọt

PLEIKU. — Cái mang thị Chín chết tại Bàn nứ km 9 mà *Tiếng dân* số trước có đăng, kẻ bất lương đã bị bắt. Cái nông nỗi của người đàn bà bất hạnh, đã đau lại phải nằm lạnh tại Bàn nứ mà chết đường, là vì hương kiểm làng Trà-nhá có ý muốn cho khỏi địa phận làng mình mà tên Bất đã có mặn lại cũng y.

C Th.

LÀO

Lại bị bọn «Khọe» ăn hiếp nữa

Bọn Khọe ở xứ mờ Phoutiouphân nay lộng quá; đối với người nam ta, nào đập người này đánh người khác ở Phoutiên, người ta đuổi bọn đi trước đường Ban muộng mà hăm đánh một anh Xi người Nam ta làm với xe Lào ở Bạn muông, cho con Khọe ăn xôi, nó trở lại đánh người ấy. Hôm ngày 15-11 36 đây. Trần huy-Bân đi mua cái mũ trắng ở phố Khọe Do lon (Ban muông), con xuống phố ấy nhờ đổi cái mũ màu nâu, ăn xôi một cánh rất mềm mại tử tế, thì tên Khọe ở phố bên kia, bất thình lình xông lại tát tai.

Tôi thấy năm nay người Bản xứ kiện Khọe nhiều lần, nhưng rốt cuộc chẳng ăn thua gì, nên bọn Khọe càng được mợi

Vậy bà con người Nam và người Lào, không nên tin bọn Khọe nữa, mà phải lo tự vệ mới được. Người Nam ở Lào

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thục hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người Á-Rập dùng thuốc này thì lành bịnh hết 231 người
(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)
BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD
44, Rue de Grenelle, PARIS
và cùng các nhà thuốc có danh

CON MẮT NHÀ KHOA HỌC VỚI CHỊ EM XÓM BÌNH KHANG

Những việc bí mật từ xưa nay, những điều mới lạ trong thiên hạ, không bao giờ lọt dưới con mắt của nhà thông thái đem khoa học ra để tìm biết. Ấy là con mắt nhà khoa học, chớ con mắt tầm thường ít tinh đời của tôi, tôi đã khổ vì nó mà phải lầm lạc.

Ra đường thấy một người trong phái chị em ở xóm Bình-Khang cũng khoát bộ áo tân thời, trông cái hình hài tầm thước, da mặt cũng trắng mịn, vì đã dồi phấn TOJIKO, rồi một cái liếc tình tứ đưa tâm hồn tôi vào trong cảnh mơ mộng, tôi sung sướng gặp được người yêu, tôi có ngờ đâu, sau khi gặp gỡ, tôi phải chịu các khoản phí như tiền phòng, tiền mua phấn TOJIKO và các khoản tiêu khác,... lại khổ hơn nữa tôi phải tốn thêm tiền mua SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN của nhà thuốc ÔNG TIÊN, vì sau mấy ngày gặp gỡ, tôi mắc phải bịnh phong tình rất trầm trọng, tôi tìm đến người yêu để hỏi thử thì cánh hồng đã bay bổng vào «Dispensaires» rồi, còn đâu tìm thấy.

Tôi nhờ SƯU ĐỘC BÁ ỨNG HOÀN đem lại cho tôi sự khỏe mạnh lành được bịnh phong tình gớm ghê và được thêm một bài học trong tình trường, nên bây giờ mỗi khi gặp chị em thì ngâm câu Kiều của Nguyễn Du để giữ mình:

Sông sâu còn có người dò,
Lòng người nham hiểm biết đâu mà dò

HOÀNH-SƠN

NOTA. — PHỤ NỮ SANH TÁN HOÀN, hiệu ÔNG-TIÊN hết sức hiệu nghiệm vì nếu có thắng đáy đến không đều hay là đứt rồi còn trước đi trước lại dùng nó thì tuột ý ngay.

Dĩa hát
Phước-Cương mới
XUẤT-BẢN TRONG THÁNG JUIN 1936
Dĩa cỡ Năm Phì giá chỉ có 2$00

Máy hát «DOGGLEB» có 18 kiểu khác nhau:
Modèle 100, bán rao hàng .... 12$00
700, hát 1 mặt rưỡi dĩa 15.00
965, hát được 3 mặt dĩa 18.00
985, hát 3 mặt dĩa có máy ngừng ... 20.00
1000, có máy ngừng, hát 3 mặt dĩa, kiểu thật đẹp 24.00
Dĩa ca Huế, Ả-đào, chèo cải-lương 2.00
— hát Quảng-đông, dĩa Triều-châu 1.80
— hát Tây, dĩa đàn khiêu-vũ 1.80
— đờn Cao, điệu khiêu-vũ 1.80
— đờn bài điệu khiêu-vũ Nhật-bổn 1.80
— đờn ngũ-âm, dĩa hát Lào 1.80

Quí ngài mua hàng gởi lãnh-hóa giao-ngân khỏi chịu cước phí. Có mục-lục máy và dĩa hát 1936.

LÊ - VĂN - TÀI
Agent exclusif des Disques et Phonos
82, Rue Georges Guynemer
SAIGON

NẾU BỆNH HO

LÀM ĐAU RÚT NGỰC...

Không bao giờ ta mắc bệnh ho ngay lập tức. Trước hết bị phát lạnh, nặng đầu, ngạt mũi. Trước thỉnh thoảng ho khan vài tiếng, sau lâu dần thành ra ho sù sụ cả ngày, sương sườn đau nhức vô kể.

Hỡi các người mắc bệnh cảm, bệnh ho sổ mũi để lâu không chữa, các người nên chạy chữa ngay lập tức: uống thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" ngay đi. Các ông lương y cho là chữa bệnh ho thì chỉ có thuốc ấy là kiến hiệu nhất, ho nặng cũng vậy.

Chúng tôi không dám nói nhẹ nhàng đâu. Các người hãy đọc mấy câu này của ông G. Lecomte (Deville, Ardennes):

«Tôi dùng thuốc ngọt xứ Vosges đã mươi ngày nay. Ngay từ mấy hôm đầu, tôi đã thấy thuốc đó kiến hiệu một cách lạ lùng quá. Nay tôi được dễ chịu lắm, ho đã sắp tan, ngủ yên như trước. Vì vậy trong họ tôi ai cũng dùng thuốc ngọt "Cazé" cả.»

Coi như vậy, các người thử nghĩ mà xem: thuốc ngọt hiệu "Vosges Cazé" đã kiến hiệu cho nhiều người khác, sao lại không kiến hiệu cho các người?

Hoặc các người mắc bệnh ho sổ mũi, hoặc bệnh ho đờm, hoặc bệnh hen, nghe như gió thổi trong phổi và ho cả ngày: uống ngay thuốc ngọt "Vosges Cazé": chỉ có thuốc đó làm cho đỡ ngay.

Sirop des Vosges Cazé

Bán tại các hiệu bào chế, hay tại hiệu:
CAZÉ, Pharmacien, 65 bis, Avenue de Châtillon, PARIS

HOÀNG - VĂN - ẤP

Hễ mới mắc bệnh LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU ĐÃ NHẬP CỐT, nghĩa là thỉnh thoảng trong thịt nó buồn như kiến bò, hay sáng ngày có thì mủ hay nước đái nó trắng như sợi chỉ, thế là bệnh đã nhập cốt, như thế thì phải kíp chữa ngay, nếu để lâu sau ra lắm bệnh rất nguy hiểm mà hại cả con đẻ, muốn mau khỏi chỉ uống thuốc HOÀNG-VĂN-ẤP, 47, Phố Ninh-xá, BẮC-NINH là mau khỏi rất hết nọc, mà vẫn [illegible] như thường, chớ bản hiệu chúng tôi bịa đặt nhiều lời hay về hình ảnh ra, như thế chỉ khó tin cho người có bệnh, vậy ai có bệnh nên dùng thử thì mới biết thuốc cần hiệu hay đã có tiếng xưa nay, thuốc LẬU 1$60, TIM-LA 2$00 1 lọ, khi mua gởi lĩ tiền trước, còn gởi lĩnh hóa giao ngân, xin chớ bỏ qua, có dùng thì mới rõ.

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT--SÁT-TRÙNG

Bồ-dương thần-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sốt, lở, ghẻ — Già suy yếu rồi ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang dùng an thai — Ở cữ dùng chóng đỡ da, mau trẻ lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa ta 1$80

CHÚ Ý

CỐ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN-TRỊ: *Di-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sa phát: đau lưng, mỏi vai, mỏi hoa, tai ù, đầu váng, cổ ngọng ráo, mỏi khớp — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng mị vẩn vơ.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc này là được khỏi hẳn*

Mỗi ve 1$00 — [illegible]

Hai thứ thuốc này nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau:

«.... Thuốc này lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, trong có cả vị NHÂN-SÂM, chế theo phương pháp bào-chế Thái-tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang-mai».

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN:

«.... Thuốc này không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu rất quí như SÂM một ông v. v... trị chứng đau thận di-tinh».

NGŨ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI
AI KHÔNG PHÒNG-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

100 người có tới 80 người bị bệnh PHÒNG-TÍCH, tâm khi bị bệnh mà không hiểu bệnh gì, ... bị dưới đây mới rõ: [illegible]

PHÒNG-TÍCH THẦN-DƯỢC «CON CHIM»

VŨ-ĐÌNH-TẦN
Ấn-tử Kim-tiền 1936
178 bis, Lachtray — HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ:
HUẾ: Vinh-Tường, 85, phố Gia-Long;
TOURANE: Nguyễn-hữu-Vinh số Quảng-đại;
NHATRANG: Kim-Anh, Librairie;
PHANTHIẾT: Lê-Nam-Hưng, Commerçant;
QUINHON: Đồng-Lập, Avenue Khải-Định;
QUANGNGAI: Chí-Hưng ở Sông-Vệ;
SOCTRANG: Ng.-văn-Định, Maison ...;
VINH: Hà-thị-Lan Maison Minh-Hưng;
VIENTIANE: Hue Phan-thị-Lộc, rue Taparne;
THAKHEK: Đào-Tiến Maison Nhật-Nhật-Tân;
LUANGPRABANG: Trần-văn-Chỉ, Entrepreneur;
Các tỉnh khắp Trung-Nam-Bắc có đại-lý.

BỘ BA!...

MUỐN: TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG:

1) DẦU XĂNG (ESSENCE) — **S** — SHELLCOOL
2) DẦU NHỚT (HUILE) — **H** — SHELL A CYL
3) MỠ (GRAISSE) — **E** — HUILE SHELL
L — GRAISSE SHELL
Có dùng mới biết; — **L** — *biết chắc dùng mãi.*

Đâu đâu cũng sẵn có
SHELL

PHẢI LO ĐẾN TÍNH-MỆNH

Hạ thu giao tiết, chính là lúc người ta sinh bệnh sốt nóng cảm gió

THÔI NHIỆT TÁN ĐẠI - QUANG

là thứ thuốc đã trừ các bệnh cảm mạo sương gió, sốt nóng sốt rét, như: tả, trúng hàn, trúng thử, công hiệu hơn hết mọi thứ thuốc khác, cam đoan trong năm mươi phút kiến công

ĐẠI - QUANG - DƯỢC - PHÒNG

TỔNG - CUỘC: 27, Boulevard TỔNG - ĐỐC PHƯƠNG, CHỢ - LỚN — PHÂN - CUỘC: 29, PHỐ HÀNG NGANG — HANOI